

PORTALEN

NUMMER 1 2026
STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Marknadsekonomen som slutade konsumera

SaraLi ger nytt liv till gamla saker

Så hålls Bibeln levande

Genom nya översättningar når Bibeln sin tid. I höst lanseras NT 2026.

Viktor och Lydia brottas med Bibeln

Den både tröstar och utmanar.

Så funkar det

Om långsiktigt skogsbruk i Strängnäs stift.

Guide till både EPA och mässan

Böcker som tillgängliggör nya världar.

Tillsammans för Världens Barn

FOTO: MAGDALENA VOGT/IKON

Yasmin är sju år och bor i ett flyktingläger i Sydsudan. Hon har en funktionsnedsättning, men tack vare Act Svenska kyrkans projekt har hon fått en rullstol och särskilt anpassat stöd. Nu kan Yasmin vara med i skolan och delta i aktiviteter tillsammans med andra barn.

Act Svenska kyrkans projekt får stöd från Världens Barn, en rikstäckande kampanj för barns rätt till hälsa, skola och trygghet.

Tillsammans gör vi barndomar möjliga!

Läs mer om insamlingen på
[svenskakyrkan.se/
act/varldens-barn](https://svenskakyrkan.se/act/varldens-barn)

Påskbudskap i bokslutstider

IBLAND HÖRS röster som ifrågasätter varför kyrkan ska ägna sig åt klimatarbete. Svaret är enkelt: Människans uppgift som en god förvaltare har biblisk förankring.

Fastetidens grundton är att avstå till förmån för något annat som är viktigare. Det är den Jesus som säger nej till världslig makt och rikedom som i uppståndelsen uppenbarar Gud. Jesu förkunnelse och det liv som den tidiga kristna kyrkan ger uttryck för är en stor utmaning och inspirationskälla för vårt sätt att gestalta ett kristet liv idag.

I stiftsorganisationen ska all förvaltning ske med hänsyn till ekonomisk, ekologisk, social och andlig hållbarhet. Det är en ambitiös målbild och vägen dit är inte alltid självklar. Det är ett systematiskt förbättringsarbete som också måste kombineras med ny kunskap. En hållbarhetsredovisning för 2025 och nya miljömål för 2027 är delar i ett sådant arbete.

JIMMY ÅKERFELDT, STIFTS DIREKTOR

Innehåll

- 4-5 Sagt vid kyrkkaffet
- 6-10 Stifta bekantskap med: SaraLi Eder
- 11 Boktips
- 12 Stiftet runt
- 13 Följ med och be
- 14-19 Tema: Bibeln
- 20-22 Fördjupning av: Dan Nässelqvist
- 23 Sagt vid kyrkkaffet
- 24-25 Så funkar det: Från planta till planka
- 26 Nyfiken på: William Kohlström
- 27 Kurser och utbildningar
- 28 Biskop Johan skriver

Annika tipsar om bra läsning

Det som göms i snö kommer upp i töl – dags att se på "fjolårgarderoben" med nya ögon! Såväl bibeltexter som återbrukade textilier och inventarier kan få fördjupad innebörd när de sätts i ny kontext och tid – inspirerande läsning även för den som varken är läsare eller särskilt bibelkunnig.

Begriplig beskrivning av den kommande översättningen av Nya testamentet ges av Dan Nässelqvists text om hur vårt språk, vår erfarenhet och vår tid kan göra Bibeln levande. Dessutom ett stråk av respekt och tålmod från arbetet med hållbart skogsbruk – gammalt, nytt och aktuellt. God läsning!

**ANNIKA MELIN MORI,
STIFTS DIAKON**

Försiktiga vårkänslor

Snö eller inte snö? Åsikterna har gått isär på Portalens mycket lilla redaktion, men även den största snöförespråkaren fick vårkänslor när barmarken tittade fram. Tyvärr hinner det antagligen gå många turer innan våren är grön och skön, vinterjackan hängas undan och tas fram igen. Och igen. Till dess försöker vi göra det bästa av omständigheterna. Vissa saker kan man inte förändra, bara förhålla sig till. Men mycket går att påverka, och inspiration har vi själva fått när vi jobbat med numret i din hand. Om du gillar att sy eller djupdyka i Bibeln, här finns förhoppningsvis något för alla.

MARLENE OCH LINN

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen kommer ut med fyra nummer per år och delas ut till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift. Upplaga: 3 600 exemplar. Utges

av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift.

**ANSVARIG
UTGIVARE**
Jimmy Åkerfeldt

REDAKTÖR
Marlene W Antonson
0152-234 70

GRAFISK FORM
Linn Forsdahl
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD
Marlene W Antonson
Linn Forsdahl
Carl-Henrik
Gustavsson
Helena Inghammar

Henrik Kristing
Agneta Larsson
Christina Södling
Pia Wikström

KONTAKT
Portalen
Marlene W Antonson
Box 84
645 22 Strängnäs

strangnas.portalen@svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA
[svenskakyrkan.se/
strangnasstift](http://svenskakyrkan.se/strangnasstift)

ADRESSREGISTER
Hämtas från Kyrk-

sam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG
SaraLi Eder
Foto: Carolin Ericson

Så kommer ni vidare i konfirmandarbetet

KONFIRMANDARBETET ÄR föränderligt. Ungdomars livsvillkor och intressen är ständigt i rörelse. Alla människor bär på olikheter och därför är samtalet avgörande för ett levande konfirmandarbete och en användbar handlingsplan.

Som en del i arbetet med Fokus konfirmand, ett av tre fokusområden för Strängnäs stift under perioden 2024–2027, har *Handlingsplan för konfirmandarbete – en samtalsguide* tagits fram. Den är tänkt att fungera som stöd vid revidering av befintlig konfirmandhandlingsplan, eller vid framtagandet av en ny.

Vill ditt konfirmandarbetslag ha ytterligare stöd i att ta fram en handlingsplan, kontakta Marie Westling: marie.westling@svenskyrkan.se.

SÅ MYCKET skiljer mellan mäns och kvinnors löner i Svenska kyrkan. I yrkesgruppen diakoner är löneskillnaden något högre. Enligt Medlingsinstitutet tjänar män generellt 10,2% mer än kvinnor.
Källa: Kyrkans tidning.

Ny på stiftet – välkommen!

Berit Lisjö är Strängnäs stifts nya stiftskamrer. Hon kommer senast från Eskilstuna pastorat där hon arbetade som controller.

– Det känns inspirerande och roligt!

FOTO: LINN FORSDAHL

FOTO: MARIA WÄLSTEN

Glädje vid biskopsvigning

OLD CITY Jerusalem, 11 januari 2026. Klarblå himmel, 12 grader. Kaftaner, diakon- och prästskjortor och vackra kläder skymtades vid Jaffaporten. Alla väntade. Till slut kom de, biskop electus Imad Mousa Haddad och hans familj, som hade blivit kvarhållna i en checkpoint på resan från Västbanken. Trots detta var glädjen stor och tilltog när scouternas musikkår i den Evangelisk-lutherska kyrkan i Jordanien och det heliga landet (ELCJHL) stämde upp i We Wish you a Merry Christmas. Delegationen från Svenska kyrkan, ledd av biskop Johan tog plats i processionen som gick genom de smala gränderna fram till Redeemer Church, och till biskopsvigningen.

Under resan fick vi också tacka av biskop Sani Ibrahim Azar i Beit Jala, och tillsammans med Rabbi for Human Rights plantera olivträd i

Battir-dalen på Västbanken. Rossing Center, som arbetar med judisk-kristna relationer, och Dr. Lamma Mansour, som forskar på hur det är att leva som israelisk palestinier, gav oss värdefull kunskap om situationen i Israel och Palestina. Delegationen besökte även universitetet Dar-Al-Kalima i Betlehem som inriktar sig på konst, kultur och design.

Resan var viktig, både för oss och för vår systerkyrka. Vår närvaro ger dem stöd i arbetet och vi lär oss mer om den situation de befinner sig i.

Från Strängnäs stift deltog biskop Johan, Marina Balado, Angela Collin, Marie Rydén Davoust, Johanna Holmberg, Ulf Klingowström, Bo Rydén och Magdalena Öhrling. Även Västerås stift, Malmö pastorat och representanter från STI, SKU och Act Jerusalem var med.

Elever fick uppleva och lära om skogen

ARBETSHÄSTARNA TENOR och Molle fick många klappar när 120 elever från Bruksskolan i Hälleforsnäs bjöds in till en skogsdag i februari för att lära sig mer om skogen.

Skogshuggare berättade hur man får ett träd att falla där man vill, hur man kan räkna årsringar och transporterar timmer med häst och vagn, något som fortfarande görs i tätortsnära skogar. Barnen fick också snickra fågelholkar och lära sig om ormar och olika träddarter i skogen.

Mitt i skogen åskådliggjorde skogvaktare Carina vilka nyttor skogen har för människan. Hus och möbler, kartonger och kläder. När ett föremål är uttjänt

FOTO: MARLENE W. ANTONSON

kan det återvinnas och bli något nytt. Pappersfibrer kan återvinnas 5-7 gånger. Allra sist i kedjan finns det välsignade toalettpappret.

- Jätteroligt! Så kul att möta intresserade barn, summerar Petra Odén, egendomsförvaltare på Prästlönetillgångar i Strängnäs stift, dagen.

Läs mer på hemsidan.

Hallå där, Bertil!

BILDEN ÄR AI-GENERERAD

Kan du berätta om Trosa lands kyrka?

- Trosa lands kyrka är en vacker medeltida kyrka med rötter ända tillbaka till mitten av 1200-talet...

DET SÄGER Trosa församlings nya AI-guide Bertil. Förvaltningsassistent Emma Loqvist berättar mer.

Hur kommer det sig att ni lanserat en AI-guide?

- Idén kom för några år sedan i samband med en begravning då kyrkoherde Ulf mötte Annesophie, änka till Bertil.

De hade båda en stor kunskap om församlingens historia. Skulle man med hjälp av AI kunna utveckla och tillgängliggöra kunskapen om våra kyrkorum och kyrkogårdar - för församlingsbor, turister, barn och ungdomar?

- Visionen är att kunna erbjuda en slags pilgrimsvandring, där besökaren får ta del av bygdens kulturhistoria - både fysiskt och andligt.

FOTO: PRIVAT

Därav namnet Bertil?

- Ja, namnet är en hyllning till Bertil, och genom att ge AI-guiden ett personligt namn vill vi avdramatisera tekniken och göra den mer mänsklig och tillgänglig.

Kan alla ta fram en AI-guide?

- Den tekniska delen är inte den största utmaningen, utan arbetet med innehåll, ton och ansvar. Man behöver fundera över vad guiden ska kunna svara på och hur den representerar verksamheten.

Hur har reaktionerna varit?

- Nyfikna och positiva. Kommentarer som "supersmart" och "perfekt - nu kan jag få det på mitt språk" visar att den fyller en konkret funktion. Satsningen har lett till samtal om hur kyrkan kan använda ny teknik på ett ansvarsfullt och teologiskt förankrat sätt.

- Genom AI-guiden blir den lilla kyrkan också en del av en större gemenskap, över språkgränser och nationsgränser.

Kyrkvärdsdagar på Stjärnholm

DEN 11-12 april samlas kyrk- och gudstjänstvärddar för, inspiration, kunskap, erfarenhetsutbyte och gemenskap. Söndagen avslutas med gudstjänst och kyrklunch. Anmäl till ainakarlssonandersson@gmail.com

Svenska kyrkan i utlandet firar 400 år

DEN 2-3 oktober är det stort jubileumsfirande i Uppsala, dit Strängnäs SKUT-råd ordnar en bussresa. Irma Sandgrens, ordförande i rådet, hjärta klappar för SKUT.

- När jag som vuxen flyttade utomlands möttes jag av värme och gemenskap och inte minst doften av hembakat när jag kom till Svenska kyrkan i Bryssel. Efter tio år utomlands var det självklart att engagera mig i SKUT även i Sverige.

- Utlandsförsamlingarna tar ett stort ansvar, om någon blir sjuk eller behöver hjälp är SKUT ofta den enda organisation som kan hjälpa snabbt. Det är en glädje att få vara del av något större, säger Irma Sandgren.

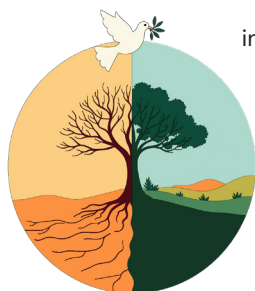
Med anledning av 400-årsjubileet finns en fotoutställning som man kan låna av stiftet, kontakta anne.falk@svenskakyrkan.se.

FOTO: PRIVAT

Inspirationsdag för gudstjänster i Skapelsetid

FRÅN 1/9 till 4/10 firar Svenska kyrkan tillsammans med samfund över hela världen Skapelsetid, Season of Creation. Nu bjuds du som arbetar med gudstjänst in till en inspirationsdag med Skapelsetid som tema. Vi utgår ifrån texterna för de söndagar i kyrkoåret som

infaller under perioden 1/9-4/10. Medverkande är stiftsgårdsmusiker Maria Rasmussen, ACT-inspiratör Johanna Holmberg, stiftsgårdschef Henrik Rudsäter och stiftsgårdskaplan Magdalena Johansson. 14/4 kl. 9-16 på stiftsgården Stjärnholm, anmälan senast 23/3.

Mellösaby har fått sin egen hållbarhetsprofet

SaraLi är ekonomen som slutat köpa nytt.

Hon är ekonom på deltid i Mellösa församling i Sörmland – och en av de tio högst rankade makthavarna i Sverige på sociala medier i kategorin ekonomi/sparande. Möt SaraLi Eder, en kvinna som brinner för återbruk.

TEXT: INGALILL BERGENSTEN / FOTO: CAROLIN ERICSON

DET ÄR NÅGRA ord som återkommer under samtalet med SaraLi Eder – hållbarhet, cirkulärt, klimat, sparande och långsiktig ekonomisk trygghet. Och så förstås återbruk. Detta är ord och värderingar som hon levt efter under många år och som hon till sin glädje fann ett engagemang för på sin nya arbetsplats i Mellösa församling.

I vår är det fem år sedan SaraLi och hennes man Karl hittade huset i den idyll som byn runt kyrkan i Mellösa utgör. De bodde då i en lägenhet på 69 kvadrat i Älvsjö i Stockholm och hade en tid letat hus på landet men inte varit överens om objekten som dykt upp på radarn.

– Vi hade helt olika syn på vilken typ av hus vi skulle ha. Jag kunde tänka mig ett riktigt renoveringsobjekt men Karl ville ha ett hus i bättre skick. Det här var det första huset som vi var helt

överens om. Vi blev kära i det gula huset på 110 kvadrat och kände båda att här ville vi slå rot och låta våra barn växa upp. Dessutom fick vi två hus till på tomten plus en lada!

I ett av de mindre husen som trängs på södersluttningen har Karl nu sin arbetsplats. I ladan snickras och hantverkas det och där har Sara också ordnat klädbytdagar samt haft loppis sommartid.

– Att flytta till Mellösa var lite som att komma hem, för mig, berättar SaraLi som är uppvuxen i Arvidsjaur i Lappland.

Hon syftar inte på själva landskapstypen utan mer på det personliga engagemang som mött paret i form av exempelvis grannar som ringer och frågar om familjen Eder har vatten då det varit strömavbrott i över ett dygn.

– Man bor glesare här än i stan, men

SaraLi Eder

Namn: SaraLi Larsdotter Eder
– Larsdotter efter pappa Lars.

Ålder: 37 år.

Familj: Maken Karl Eder, psykolog.
Barnen Rufus 4, Amelie 7 och Ludvig 9.

Bor: I gul trävilla byggd 1860 i idylliska Mellösaby knappt en mil norr om Flen. Har sin arbetsplats, Mellösa församlings pastorsexpedition i Sockenstugan, samt Mellösa kyrka som närmaste "grannar".

Gör: Är ekonom på deltid i Mellösa församling. Arbetar också som föreläsare inom ämnena hållbarhet och cirkulär ekonomi. Driver olika slags återbruksprojekt. Driver också instagramkontot *eko_ekonomen* som har 49 000 följare.

Kuriosa: Genom att leva sparsamt kunde paret Eder köpa sitt drömhus i Mellösa kontant.

När SaraLi Eder slutade att köpa nya saker fick hon lära sig att sy och renovera. Hon älskar att hitta nya användningsområden av saker som kasserats.

► människor här bryr sig mer om sina grannar. Ungefär som där jag växte upp.

NÄR SARALI VAR sexton år flyttade hon till sin pappa i Umeå och gick gymnasiet där. Sedan blev det Stockholm och arbete i bland annat modeindustrin och som servitris innan hon utbildade sig till marknadsekonom.

Redan som mycket ung började hon spara en del av sin lön.

– Jag är nog i grunden en hamsterpersonlighet, konstaterar SaraLi.

– När jag arbetade som servitris hade jag inte mycket pengar men lyckades ändå spara en hel del. Det grundlade min förvisning om att det är inte bara hur mycket man tjänar som avgör om man kan skapa en buffert. Det är inte det som man får in som är viktigast utan det är utflödet. Att man kan hushålla med det man har.

Sparandet fortsatte under många år och när det unga paret hittat sitt drömhus kunde de därför betala det

kontant. Något som uppmärksammats i riksmidia.

SEDAN I HÖSTAS är SaraLi ekonom på deltid i Mellösa församling. Det var ingenting hon anade när hon och hennes man flyttade till huset i Mellösaby som har den vita kyrkan på höjden som nära granne.

– Barnen började gå i kyrkans olika verksamheter och jag började gå på alla fina konserter som ordnades i kyrkan. Så småningom blev jag vän med några som arbetar i kyrkan och när den förra ekonomen Örjan Edman, som för övrigt var en av de första som stannade vid vår grind och pratade med mig, slutade blev jag uppmanad att söka tjänsten. Och 1 september började jag arbeta i församlingen.

Att arbeta i kyrkans värld var nytt för SaraLi som jobbat som ekonom för privata bolag, bland annat ett filmbolag. Men hon var inte främmande för kyrkan i övrigt.

– Svenska kyrkan har alltid funnits

SaraLi högt upp på maktbarometern

Maktbarometern ekonomi publicerar årligen listor över vilka personer som har mest inflytande i Ekonomisverige, vilka som engagerar flest svenskar på sociala medier i ämnet ekonomi.

Listan är indelad i olika kategorier som företag, placera, bank media och spara. Inom olika kategorier utser man topp 100 på de sociala plattformarna X, Facebook, Instagram, Youtube och Tiktok.

Bland de "mäktigaste" på Instagram återfinns Elisabeth Svantesson på plats 11, förra finansministern Mikael Damberg (s) på plats 29 – och SaraLi Eder på plats 17.

Inom kategorin sparande/instagram återfinns SaraLi Eder på plats 8.

Bakom Maktbarometern ekonomi står ideella föreningen Medieakademien samt Sparbankernas Riksförbund.

Så blev ett gammalt fläckigt sängöverkast en vacker julklänning. "Jag har insett att jag inte blir lyckligare av att köpa saker" berättar hon.

med sedan jag var barn. Jag är döpt, konfirmerad och har gift mig i kyrkan. Men kanske var jag tidigare mer som svenskar i allmänhet och gick i kyrkan på de stora högtiderna. Tyckte om de traditioner som kyrkan för vidare.

– Numera går jag oftare, inte minst därför att dottern sjunger i en av församlingens sex körer. Och jag känner mer och mer att i den tid som nu är behöver människor något att tro på och inspireras av. Min församling gör många bra saker och har en syn på hållbarhet, klimat och miljö som jag delar. Vi måste värna skapelsen mer och sluta leva så kortsiktigt som vi i väst gör.

JUST ORON FÖR klimatet och vad man kan göra som enskild för att hållhålla med jordens resurser fick SaraLi att starta det instagramkonto som gjort att hon numera räknas som en "maktfaktor" på sociala medier inom ämnet ekonomi/sparande.

– Jag startade kontot 2017 och

skrev då anonymt om frågor som låg mig varmt om hjärtat. Jag startade egentligen kontot för att känna mig mindre ensam och hitta några att dela tips och idéer om hållbarhet med. Jag var först anonym därför att jag var rädd att jag skulle få kritik för det jag skrev om exempelvis att inte kasta mat utifrån hållbarhetsdatum och att laga och lappa kläder. Enkla spartips egentligen. Men responsen blev enorm och sedan fem år skriver jag under mitt eget namn.

Tanken med SaraLis instagramkonto och spartips är alltså inte att ge tips om hur en människa kan maximera sina pengar utan mer om tanken om att alla behöver en personlig buffert därför att det ger långsiktig ekonomisk trygghet.

– Och att tillämpa återbruk och cirkulär ekonomi bidrar till att klimatet förbättras. Vi behöver bli mer solidariska, se till att alla har det bra, säger SaraLi som sedan flera år tillbaka aldrig köper nya kläder och ytterst sällan

nya prylar över huvud taget.

– Jag lagar, lappar, syr om och återanvänder tyger och kläder jag fått eller hittat på loppis eller bytardagar.

Hur gör du för att stå emot all reklam som sköljer över oss och leder till impulsköp?

– Nu är jag ju utbildad marknadsekonom så jag känner igen knepen och kan genomskåda dem. Sedan har jag insett att jag inte blir lyckligare av att köpa saker. Att unna sig något är för mig att exempelvis ha råd att ta ledigt på barnens lov.

PÅ SARALIS INSTAGRAMKONTO finns många exempel på otroligt vackra klänningar hon sytt av gamla tyger, exempelvis påslakan. Hon syr även kläder till barnen.

– Många tror att det är en uppoffring att sluta shoppa nya saker. För mig är det tvärtom. Jag är glad över allt jag lärt mig sedan jag slutade köpa nya saker. Numera kan jag faktiskt sy

Att jobba i kyrkan passar SaraLi som handen i handsken. Kyrkan gör redan mycket bra men hon tycker att den ska positionera sig ännu mer för att värna skapelsen – och hon vill gärna vara den rösten.

Fyra hållbarhetstips från SaraLi

1. Konsumera inte bara för att du kan det. Utan spara delar av lönen varje månad för att få långsiktig ekonomisk trygghet.

2. Fundera över vad du egentligen behöver – vad som gör dig glad och trygg.

3. Släng inte mat som går att äta bara för att datum gått ut. Laga mat av råvaror "i säsong". Testa vegetariska rätter.

4. Våga leva mer cirkulärt. Besök klädbytdagar. Gör enklare lagningar av saker själv. Träffa vänner över knytismiddagar. Låna saker av varandra och hjälp varandra med trädgårdsarbete och reparationer. Alla måste inte äga allt själva.

► kläder och klä om och renovera möbler. Jag älskar att hitta nya användningsområden för saker som kasse-rats. Egentligen kan det mesta som är trasigt bli något annat.

I STORT SETT inga möbler i det charmiga 1800-talshuset invid Harpsundsvägen i Mellösaby har paret Eder köpt nya. En del är arvegods som soffbordet i teak som SaraLi slipat och oljat och hennes man gjort en hylla av snören undertill. I en av hallarna står en stor byrå som SaraLi hittade på nätet på en sajt för saker som skänkes. Flera möbler är också kvar från husets förra ägare, bland annat ett vackert litet bord där några prydnadsaker står samlade. I ett rum hänger en snygg lampa som SaraLi gjort av en trasigt tvättkorg.

– Vårt hem är inte supermatchat, men det är inte torftigt. Och fastän jag säljer av saker på nätet då och då, bland annat för att finansiera semesteraktiviteter, har vi ändå saker så det räcker och blir över. Det är härligt och lättstadat att ha det lite minimalistiskt, säger SaraLi nöjt.

SEDAN 2015 ÄR SaraLi och familjen vad hon kallar "flygfri" så sedan dess har det blivit många semesterar på hemmaplan och hos parets föräldrar.

– Det är ingen uppoffring för oss att tillbringa semestern här i Mellösa för vi har gångavstånd till vår närmaste badplats. Men då vi ska hälsa på min mamma som bor i Frankrike åker vi elbil eller tåg. Och jag spar helst ihop till semesterresan i förväg så att vi slipper ta av vår nuvarande buffert.

Ett sätt att spara pengar har för SaraLi blivit att odla egna grönsaker samt att ha egna höns. SaraLi är vegetarian men äter ägg. Och lagar det mesta av sin mat från grunden.

– Att ha egna höns blev en ögonöppnare för mig hur hemskt det är att låta dessa charmiga, personligheter till djur trängas i gigantiska djurfabriker!

Och på frågan om vad hon ser sig själv göra om tio år svarar SaraLi först:

– Ha fler hönor och större odlingar! Men jag hoppas också att jag har samma kollegor och jobbar med samma saker – både som ekonom i kyrkan och med egna kreativa projekt. Kan-ske att jag deltar i något hållbarhets-

projekt på Strängnäs stift?

För SaraLis tanke är att kyrkan skulle kunna positionera sig mer då det gäller att värna skapelsen. Ta en tydligare ståndpunkt vad gäller långsiktigt förvaltarexempelvis då det gäller skogsbruket, miljön och klimatet.

– Vi kan inte lita på att politikerna ensamma klarar av klimatfrågan. Och vi kan inte lägga ansvaret på enskilda individer bara. Svenska kyrkan är en organisation som inte behöver göra vinst och som kan tänka mer långsiktigt.

– Lokalt görs redan många bra saker. I min församling odlar kyrkogårdspersonalen exempelvis redan blommorna som vi använder i kyrkan. Och vi har barngrupper som jobbar med temat återbruk och kyrkan står i år som arrangör för klädbytdagen för barn. Vi kommer också att arbeta fram en egen hållbarhetspolicy. Så det händer många bra saker, det är viktigt att komma ihåg. Men vi kan och måste bli bättre, säger "återbruksprofeten" SaraLi Eder vars röst hörs över hela Sverige från en liten by i Sörmland.

Berörande och viktigt om EPA-världen

Epa – Mer än bara dunk
Karin Ahlgren Fransson och
Lena Klang Ahlgren
(Isaberg förlag 2026)

I *EPA – Mer än bara dunk* möter vi ungdomar och vuxna som lever eller verkar i sammanhang där A-traktorn står i centrum. A-traktorn som är en förutsättning för gemenskap, ett fritidsintresse och möjligheten att kunna åka till jobb och skola.

Författarna skildrar på ett nyfiket och ärligt sätt ungdomarnas liv och vardag. De lyfter problematiken kring

riskbenägenheten och bristande konsekvenstänk, de intervjuar polisen, föräldrar och vuxna som möter motorungdom. Men i alla berättelser finns en riktning framåt, en vilja att komma vidare från den problematiska bilden som ofta målas upp.

Även den som inte är så insatt i livet med A-traktor får genom bokens faktarutor goda kunskaper och insikt i vad det handlar om.

Svenska kyrkans arbete med motorungdom representeras av två berättelser: om Nordmalings

församling där de firat en Epadunk-mässa och ungdomsprästen Martin Wihlborg i Tanums pastorat. Martin delar med sig av samtalen med ungdomarna på motorgården, som i vissa fall är väldigt tunga och svåra.

Igenkänningen är stor. Både som förälder till Epa-ungdomar och som ledare i Kumla pastorats ungdomsverksamhet för bl.a. motorungdom. Mest berörde berättelsen om Carl-Axel Carlsson som är rullstolsburen på grund av en CP-skada. Hans pappa byggde om en VW Caddy till

A-traktor med dispens så att Carl-Axel får med sig rullstolen. Jag kan bara ana mig till Carl-Axels känsla att precis som de andra sitta bakom ratten och ta sig dit han vill, i alla väder och alla årstider. En känsla han delar med många ungdomar som bor utanför tätorter utan kollektivtrafik.

Tack alla fina underbara ungdomar som medverkade till denna fantastiska bok!

ANNA KARLSSON

Läs för att skriva

Skriv ett liv
Inger Lundin
(Libris 2026)

ALLA MÄNNISKOR

bär på en historia. Några (eller ganska många nuförtiden) vill skriva om just sin. Är du en av dem har du god hjälp av denna nya bok, skriven av den erfarna redaktören och skrivcoachen Inger Lundin. För Strängnässtiftare är hon kanske känd från Stjärnholm där hon handlett just i det självbiografiska skrivandets konst. Boken innehåller konkreta råd om skrivande, främst med tanke på att skriva om ett liv, men råden går ju också att använda om man vill skriva en roman eller en novell. Skrivtipsen blandas med några vittnesbörd om hur en skrivprocess kan se ut. Vill du träna på hantverket? Det går bra – i många kapitel finns det övningar att göra, vid sidan av uppmaningen att reflektera över valda frågor. Således; en bok väl värd att läsa för att skriva.

MAGDALENA ÖHRLING

Två nya böcker förklarar och fördjupar mässan

Fira högmässa – en vägledning till gudstjänstliv och liturgi
Carl Sjösvärd Birger
(Verbum 2025)

I **MÖTET** med vuxna som söker vägledning i tro frågor de oftast om läran först. Behovet av att förstå och göra rätt innan vi kopplar på känslor och förundran skapar trygghet. Det kan vara utmanade att hitta balansen som öppnar våra hjärtan mot det som berör det existentiella. Boken *Fira Högmässa* gör det med virtuositet. Det här är en guide som uppmanar till helhet. Det räcker inte

Om högmässan – guide för nyfikna och erfarna gudstjänstfirare
Sven Röstin
(Argument 2025)

EN BRA guidebok ska vara lättnavigerad, pålitlig, informativ och lockande. Och ja, att ta sig igenom högmässans liturgi kan var lika komplext som att navigera sig genom Roms intrycksrika, tusenåriga gränder. Det finns

att veta vad vi gör om vi inte tar in de stora berättelserna, mysterierna, gemenskapen och kyrkans språk. Vi riskerar att missa, inte bara oss själva, utan hela mötet med Gud. Carl Sjösvärd Birger visar oss vägen genom mässans alla delar på ett skickligt sätt när han väver in teologi, historia, praktik och närvaro i en beskrivande text. Utan att förstöra narrativet finner vi korta faktadelar som ger teoretikern lugn. Det här är en bok som hjälper att navigera utan pekpinna, vi får ta del av liturgiins djup och historia men får också syn på oss själva genom frågor

så mycket som kan berättas. Sven Röstin lyckas i boken *Om Högmässan* med finesse att få med mycket med få ord. Texten är förklarande och uppdelade i lättillgängliga stycken med följdfrågor som bjuder in läsaren till reflektion. Rubrikhierarkierna är tydliga och stycket med ordförklaringar gör boken till en bra uppslagsbok. Röstin får även in värden som sträcker sig utanför kyrkoordningen

som leder till reflektion. Inslagen med QR-koderna riskerar att ställa läsaren som observatör inför gudstjänsten, risken blir att mottagaren tas från bokens inbjudan till delaktighet, till att betrakta. Detta är redan en lättläst bok som ger mer än förklaringar och med sin finesse framstår som ett självklart tillskott i pedagogens referensbibliotek.

regelverk, exempelvis gemenskapen vid det efterföljande kyrkkaffet. En bok att utgå ifrån både i samtal och praktik i undervisande sammanhang.

CAROLINE WAHLSTRÖM

Det här händer *stiftet runt*

The Choir of St John's College

Vi gästas av en av världens främsta collegekörer! Biljetter köps via ticketmaster.se. Söndag 19/4 kl. 18 i Olaus Petri kyrka. **Olaus Petri församling.**

Eftermiddags- pub i Mosjö

Lotta Martinsson sjunger välkända låtar. Alltifrån dansband och schlager till rock'n'roll. Fika och lotteriförsäljning. 21/4 kl. 14 i Mosjö församlingshem. **Mosjö-Täby församling.**

Vårkonsert med HÖK

Hallsberg, Örebro och Kumla orkesterförening bjuder in till vårkonsert. Det blir ett varierat program med både nyare och en mer klassisk repertoar. 9/5 kl. 18 i Sockenkyrkan. **Hallsbergs församling.**

Våffellördag i Hällabrottet

Öppen kyrka för alla åldrar, en lördag i månaden. Under ett antal tillfällen samlas vi till en stund av god gemenskap, skojiga aktiviteter och våffelcafé. 21/3, 18/4 och 30/5 kl. 10-13 i Hällabrottets kyrka. **Kumla pastorat.**

Samtal om *Livskraft* i församlingen

Välkommen till en samtalskväll med utgångspunkt i boken *Livskraft i församlingen*. Vi träffas och samtalar om en hållbar värld, alla människors lika värde och skyddandet av ekosystem. Denna gång får vi inspiration från en odlingsgrupp! 9/4 kl. 18.30 i Snavlunda församlingsgård. **Askersunds pastorat.**

Asieninspiration

Reseledaren och föreläsaren Lars Ove Knopp delar med sig av sina resor till Vietnam och Kambodja. 26/3 kl. 14 i Hällby församlingshem. **Hällby församling med Tumbo och Råby-Rekarne.**

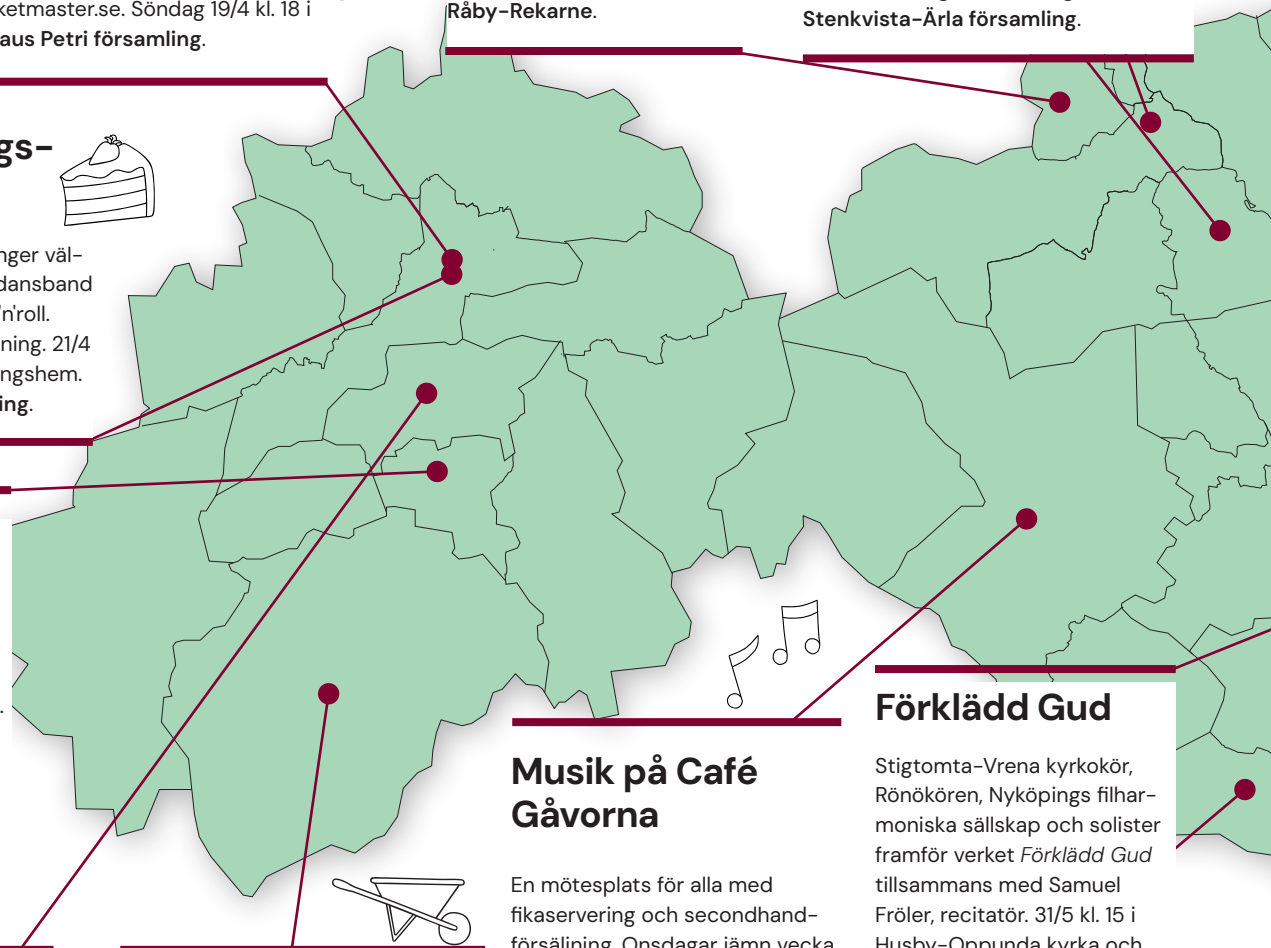
Kreativa sinnen

Välkommen till vår kreativa mötesplats för vuxna, dit du gärna får ta med ditt handarbete. En del material finns på plats och vi dukar fram fika för en trevlig och skapande stund! Ingen anmälan. Årila församlingshem, tisdagar kl. 14. **Stenkvista-Årila församling.**

Påskutställning: Korsvägar

Medeltida kyrkliga föremål inlånade från Historiska museet och från Öja kyrka. Utställningen följer passionsveckans rörelse genom eftertanke, lidande, död och hopp. 22/3-6/4 i Klosters kyrka. **Eskilstuna pastorat.**

Förklädd Gud

Stigtomta-Vrena kyrkokör, Rönökören, Nyköpings filharmoniska sällskap och solister framför verket *Förklädd Gud* tillsammans med Samuel Fröler, recitator. 31/5 kl. 15 i Husby-Oppunda kyrka och kl. 18 i Ludgo kyrka. **Rönö församling.**

Musik på Café Gåvorna

En mötesplats för alla med fikaservering och secondhandförsäljning. Onsdagar jämn vecka kl. 14.30 bjuds det på sång och musik! **Katrineholmsbygdens församling.**

Kyrkbio

Välkommen in i värmen och i "biomörkret"! Vi ser film på storbild, denna gång *Ordinary people* från 1980, åldersgräns 15 år. 30/3 kl. 19 (fika från 18.30). **Kiladalens församling.**

Kulturnatten i Nyköping

Konst, konserter och andra roligheter i Nyköpings centrum, bland annat i S:t Nicolai kyrka, håll utkik på hemsidan. **Nyköpings församling.**

Kors- vandring

Vi skapar kors för att sedan gemensamt promenera till Långfredagsgudstjänsten i Nykvarnskyrkan. 3/4 kl. 10 med start i Herrgården. **Turinge-Taxinge församling.**

Gubb- frukost

Gubbfrukost är en träffpunkt som riktar sig till alla män. En möjlighet att umgås och samtala om livet i både smått och stort, fritt från måsten i en avslappnad miljö. Andra söndagen i månaden, kl. 9-10.30 i församlingshemmet. **Mariefreds församling.**

Pilgrimsvandring

Vi vandrar med Frälsarkransen och går cirka 1,6 km. Under vandringen gör vi några stopp för läsning och reflektion. Samling utanför Säby församlingshem, 9/4 kl. 9-10.30. **Salems församling.**

Evensong

Evensong hålls traditionellt sett nära solnedgången och fokus ligger på att sjunga psalmer och andra bibliska sånger. Grödinge kyrkokör under ledning av Åke Svedén. 26/4 kl. 16 i Grödinge kyrka. **Grödinge församling.**

Konsert: Den heliga Birgitta

Schola Gothia tillsammans med Stina Ekblad, recitation. Biljett: 100 kr, gratis för barn. 2/5 kl. 18. **Nynäshamns församling.**

Earth Hour- konsert

En konsert i vis- och folkton med en blandad repertoar om jorden, ljuset och hoppet. I stillhet och i skenet av stearinljus är vi en del av den världsvida manifestationen. Fri entré, kollekt till musikverksamheten. 28/3 kl. 20.30 i S:t Botvids kyrka. **Oxelösunds församling.**

Retreat - vila i varandet

En dag för varande, vila och återhämtning! Dagen inleds och avrundas med avslappnande musik, resten av dagen är vi i tystnad och har möjlighet att skapa, måla, vandra, sitta vid brasan eller läsa en bok. 18/4 kl. 9-16.30 (anmälan senast 7/4). Hägerflychts minne, Vagnhärad. **Trosa församling.**

Följ med och be

Gud, i fastans tid förbereder vi oss för påskens glädje. Låt oss vandra kärlekens väg tillsammans med Jesus, upp till Jerusalem. Hjälp oss att rikta vår kärlek till dig och till våra medvandrare på livets väg. Hjälp oss att skala bort det i våra liv som driver oss från dig och från varandra. Och när vi på påskdagens morgon möter den uppståndne Kristus, låt oss glädjas över livets seger över döden. Vi tackar och ärar dig, I vår Herre Jesu Kristi namn. Amen.

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgägemenskapen och våra vänstift. Se vecka och kontrakt nedan.

Vecka 12, 20

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

Tived, Viby, Sköllersta, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker-Lännäs och Kvismare.

Vecka 16, 24

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmodorö, Nynäshamn, Salems.

Vecka 13, 21

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafors, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjärden och Stenkvista-Årila.

Vecka 17, 25

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Christofer Lundgren. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

Vecka 14, 22

Norra Närkes kontrakt, kontraktsprost Caroline Edlund. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

Vecka 18, 26

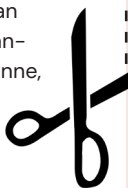
Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Tomas Holdar. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

Vecka 15, 23

Södra Närkes kontrakt, kontraktsprost Gunlög Axelsson Ölund. Askersund-Hammar, Lerbäck, Snavlunda, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-

Vecka 19, 27

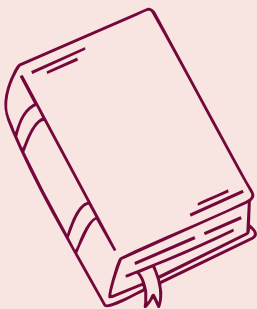
Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Ylva Evensen. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

Bibeln visar vägen – och utmanar

Tema: Bibeln

Efter 45 år kommer i höst en ny översättning av Nya testamentet. Läs mer om språkliga överväganden, ny forskning och översättningsideal som ligger till grund för NT 2026. Om hur en gammal bok talar in i människors liv idag.

Det är ett komplext arbete att översätta Bibeln. Ändå kan vi inte låta bli, det håller boken levande. Fördjupning av Dan Nässelqvist på sidan 20.

"När det står att du ska hata vill jag gå till botten med det" säger Viktor.

Vad menar de med att de läser Bibeln för att inte bli lurade? Vilka texter vänder de sig till när de söker hopp? Och varför tycker de att det behövs en ny översättning? Portalen träffade Viktor Sjökvist och Lydia Ramström för att prata om bibelläsning.

DET ÄR ONSDAGSKVÄLL och Universitetskyrkan förbereder för mäsas i S:t Katarinas Stilla rum i Örebro. Utomhus har mörkret lagt sig, inomhus brinner ljusen. Nattvardskalken har dukats fram och pianisten spelar igenom kvällens sånger en sista gång.

Viktor Sjökvist och Lydia Ramström har precis kommit in genom dörren och hängt av sig jackorna i tamburen. Viktor utbildar sig till psykolog och Lydia Ramström till präst och båda läser Bibeln flitigt. Vägen dit har sett olika ut.

– Jag började läsa Bibeln först förra våren, berättar Viktor. Jag letade efter svar kring lycka. För mig har lycka alltid varit synonymt med kärlek och när jag förstod att det finns en religion som bara handlar om kärlek blev jag nyfiken. Vad menar Bibeln med kärlek?

Lydia fick upp ögonen för Bibeln redan när hon konfirmerades.

– Under konfirmationslägret läste och diskuterade vi texter och gjorde dramaövningar för att gestalta dem. När jag kom hem från lägret fortsatte jag läsa evangelierna och när jag var 18 bestämde jag mig för att läsa hela Bibeln. Dels för att jag var nyfiken, dels för att jag var rädd för att bli lurad av andra.

Hur då lurad?

– Jag ville veta vad som står så att ingen kan manipulera mig och säga "så

står det i Bibeln", berättar hon.

– Du menar kring tolkningen, att man riskerar att bara få ett perspektiv? frågar Viktor.

– Precis! Jag ville inte att någon skulle kunna rycka verser här och där utan att jag själv har hela kontexten.

ATT LÄSA BIBELN har blivit en självklarhet för dem båda.

– Det har blivit som ett slags vägledning för mig, berättar Viktor. Den berättar inte hur jag ska göra i alla lägen men den visar vägen. Som ett rättesnöre.

– Som bollplank också? undrar Lydia. För så tänker jag, att det är som att kasta ut en fråga och få ett svar eller en ny fråga tillbaka, säger hon och fortsätter:

– För mig är Bibeln framför allt en mötesplats med Gud, en plats där jag kan få lära känna Gud. Och, som Viktor påpekar, att lära mig vad det är att leva ett gott liv. Jag hamnade nyligen i en situation där några ville ge igen på en orättvisa men då kunde jag direkt falla tillbaka mot Bibeln och känna "Nej, jag vill behandla andra som jag själv vill bli behandlad", förklarar hon.

Hur läser ni Bibeln i dag?

– Just nu är jag inne i en period när jag läser mycket, varje eller varannan dag. Det blir mest på egen hand, jag skulle gärna läsa mer tillsammans, säger Viktor.

– Som vi gör här på onsdagarna och på söndagarna i kyrkan, instämmer Lydia och fortsätter:

– Jag försöker även ha en egen andakt varje morgon. Jag har haft perioder när jag sagt att jag ska läsa varje dag men

FOTO: MARIA WIDAR

Psykologistudenten Viktor Sjökvist upptäckte Bibeln relativt nyligen och konfirmationsläser just nu. Präststudenten Lydia Ramström har läst Bibeln sedan tonåren. Bibeln säger dem något om både Gud och deras eget liv.

det blir heller inte bra om det blir till en prestation.

PÅ FRÅGAN OM Bibeln också utmanar dem skrattar Lydia till:

– Massor, hela tiden! Det finns texter jag inte förstår, texter som känns irrelevanta eller bara tråkiga. Ska det här också tala till mig, kan jag tänka, eller får jag strunta i Första Krönikeboken?

Vad skaver med Första Krönikeboken?

– Det är bara en massa stamtavlor och namn. Sedan finns det också texter i Bibeln som är svåra för att man inte vet vad man ska göra med dem. Som texter om kvinnor och homosexuella till exempel, det är verser jag har funderat mycket på.

Viktor nickar instämmande.

– Jag konfirmeras nu och just nu läser vi Lukasevangeliet där det ordagrant står att du ska hata.

– Ja vad gör man med det? frågar sig Lydia.

– När jag stöter på den typen av texter blir jag samtidigt väldigt intresserad och vill gå till botten med vad det är för något. Det får mig att vilja läsa ännu mer, säger Viktor.

I HÖST KOMMER den nya översättningen av Nya testamentet, NT 2026. Något både Viktor och Lydia välkomnar.

– Jag tror att det finns ett behov av det. Dels för att forskningen går framåt vad gäller källor, dels för att språket utvecklas. Det märks tydligt när jag läser tillsammans med konfirmander, det är många ord man inte kan när man är 15 år, berättar Lydia.

Att den nya översättningen inte kommer att välja tolkning utan presentera olika översättningsalternativ tycker båda är bra.

– Att läsa Bibeln är att tolka, då är det bättre att det lämnas öppet än att

det är förutbestämt. För hos vem ska makten ligga? Hos mig som läser eller hos översättaren? resonerar Lydia.

DET HAR BÖRJAT fylla på med fler besökare i foajén, ett mjukt sorl har lagt sig som en dov ljudmatta.

I oroliga tider, som det är nu, är vi många som söker hopp. Vad i Bibeln läser ni när ni söker hopp och tröst?

– Jag tycker att mycket av det som står i evangelierna ger hopp. Det står mycket om hopp och räddning där, säger Viktor.

Och du Lydia?

– Jag söker hopp och tröst i Psaltaren, den är ärlig och samtidigt tröstande. Jag återkommer ofta till Psalm 23. Den ger en trygghet i att Gud tar hand om mig. Som en fåraherde tar hand om sina får.

MARIA WIDAR

Nya översättningen av NT 2026:

Inte grekiska – men bra

Många har tyckt till om texterna i NT 2026 under åren som översättningsarbetet pågått. Nu är frågan hur den kommer att tas emot av läsarna?

– Det är en översättning som ger lite tuggmotstånd, säger Anders Göranzon, generalsekreterare för Svenska bibelsällskapet.

LUKASEVANGELIET OCH GALATERBREVET översattes och gavs ut 2015 till Svenska bibelsällskapets 200-årsjubileum. Styrelsen visste att man “någon gång” skulle dra igång arbetet med hela testamentet – men när?

Den första svenska översättningen av Nya testamentet gavs ut 1526 på uppdrag av Gustav Vasa. Med ett jubileumsår i sikte beslutade bibelsällskapet 2020 att ha en ny översättning av hela Nya testamentet klar till 2026.

– 500-årsjubileumet var en katalysator för att komma igång, men inte det starkaste skälet. Det är ju ett ganska dyrt sätt att fira ett jubileum! säger Anders Göranzon.

Slutsumman för hela översättningsprojektet har landat på strax över sju miljoner kronor. Det bekostas av Bibelfonden, som instiftades i samband med att staten vid millennieskiftet överlät ansvaret för framtida bibelöversättningar på Svenska bibelsällskapet.

En knäckfråga har varit: Hur kommer kyrkor och samfund ta emot en ny översättning?

– Vi kunde inte invänta ett “ja” från församlingarna för att dra igång arbetet, att de skulle säga att de kommer att använda den. De flesta vill ju inte anta en översättning som de inte har sett, säger Anders Göranzon.

– Vi beslutade att göra en ny översättning helt enkelt eftersom det är vårt uppdrag som bibelsällskap. Som den breda, ekumeniska organisationen vi är har vi mandat att besluta när det är dags.

I samband med att NT 2026 släpps på bokmässan i Göteborg i september lanseras även bibelkursen *Upptäck Bibeln*, för församlingar som vill bjuda in människor som aldrig tidigare läst Bibeln eller som vill lära sig mer. Här är Anders Göranzon tillsammans med Carina Öjermo, Olof Brandt och David Brohede.

FOTO: DAVID BROHEDE

ELVA PERSONER HAR arbetat med primäröversättning och ingått i redaktionskommittén. Utöver det har också ett antal konsulter anlåtits i olika omfattning, bland annat med textkritiskt arbete (se intervju med Tommy Wasserman). Ett översättningsråd bestående av exegeter, bibel- och språkvetare och systematiska teologer har fungerat som ett bollplank till översättarna. Referensgrupper från olika samfund och flera olika tematiska referensgrupper har också bidragit i arbetet.

– Vi har fått in oerhört genomtänkta synpunkter. Det har tydligt påverkat översättarna, inte minst i början då man kanske tog ut svängarna lite i översättningarna för att se hur det landade.

Via en funktionsbrevlåda har allmänheten kunnat lämna synpunkter på pilotöversättningar som offentliggjorts.

Två teologer har sammanställt och fört in materialet i arbetsprocessen.

– Vi har verkligen försökt att ta tillvara all respons.

ARBETET MEN DEN senaste översättningen, Bibel 2000, pågick i närmare tre decennier, från 1972. Lärdomar från detta har diskuterats i samband med arbetet med NT 2026.

– Alla som arbetar med bibelöversättning är påverkade av rådande trender. Det är som en pendelrörelse i världen, vilka översättningsideal som gäller, säger Anders Göranzon.

Idealet i slutet av 1900-talet var påverkat av Eugene Nida, en pionjär inom modern översättningsvetenskap och känd för teorin om dynamisk ekvivalens vars syfte är att översättningen ska fungera bra på målspråket (i detta

nära

fall svenska.) Men översättargruppen för NT 2026 har istället strävat efter att hålla sig lite närmare källspråket, det vill säga grekiskan.

– Uppdraget för Bibel 2000 var att den skulle vara begriplig för moderna människor. När grekiskan i vissa fall är mångtydig valde översättarna att göra tydliga tolkningar.

– I NT 2026 har vi istället ofta valt att hålla fast vid det mångtydiga och det är därför en översättning som ger lite mer tuggmotstånd. Den teologiska öppenheten innebär att det finns möjlighet att som läsare i större utsträckning själv få tolka vad en del uttryck betyder.

Hur mycket språket kan och bör moderniseras i en ny bibelöversättning diskuteras alltid. När Herrens bön 1981 förändrades till Vår Fader ville många fortsätta med Fader Vår.

– Det kommer att bli förändringar på nytt, men exakta ordalydelser vill jag inte gå in på. Vi kommer att offentliggöra några texter innan lanseringen av hela NT 2026 i höst, men Herrens bön är inte en av dem, säger Anders Göranson.

MIRIAM ARREBÄCK

Så får församlingar använda NT 2026

Många ser fram emot NT 2026. Men det är inte helt fritt fram att använda den nya översättningen. Ytterst är det en fråga för kyrkomötet om NT 2026 ska få läsas i gudstjänsten.

– Vi präster har lovat att rent och klart förklara Guds ord, och genom att den liturgiska bibelanvändningen regleras i kyrkoordningen hjälper vi ämbetsbärarna att leva upp till det löftet, säger Karin Tillberg, teologisk sekreterare på avdelningen för kyrkoliv.

Läsning i andra sammanhang kräver inget kyrkomötesbeslut. Och Karin själv ser fram emot den nya översättningen.

– Det är roligt att Bibeln är i sådant fokus. Jag är själv disputerad i GT:s exegetik och tror på Luthers idé att tolka Bibeln på folkspråk och för varje ny tid. Jag tror att det blir spänniga samtal i bibelstudiegrupper.

De ger röst åt *Bibeln*

Varje söndag läses kyrkoårets bibeltexter på gudstjänster och andakter. Kyrkvårdar runt om i stiftet berättar om sitt uppdrag.

”FÖR TVÅ år sedan var jag med i en bibelstudiegrupp. Någon tyckte att jag hade en bra läsröst och frågade om jag ville läsa på en gudstjänst. Jag sa nej, men nu läser jag bibelordet varje morgon- och lunchbön, sex dagar i veckan. Bibelstudiet fångade upp ett intresse från när jag gick i folkskolan.

Jag bestämmer själv i vilken ordning jag ska läsa bibeltexterna men börjar ofta veckan med Gamla testamentet. Jag läser igenom texten tyst för mig själv kvällen innan, och det ger ofta något att

grunna på. Jag är ju ingen teolog men får fundera på vad som är andemeningen i texten. Bibeln ger mig sinnesro och bäst gillar jag texterna om Jesus. Men ibland provocerar den så klart också.

Det är bra att det kommer en ny översättning, den måste ju hänga med i tiden.”

*Percy Lundkvist,
Torshälla församling*

FOTO: JENNY JANSOON

”NU HAR jag varit kyrkvård i åtta år och jag tycker att det är ett fint uppdrag. Det är bra att vi är många som medverkar i gudstjänsten, vi behöver mångfalden. Vi träffas några gånger om året men sedan förbereder man sig själv inför söndagen. Till min hjälp har jag en inspirationsbok. Där finns alltid en kort text som sätter bibelordet i ett sammanhang, det är i synnerhet bra om det är en svår text. Jag brukar ta med det när jag läser på söndagen, det blir lite undervisning till alla. Ibland undrar jag ”Varför läser vi den här gammaltestamentliga texten”, men tänker att något som är större än mig har varit med och bestämt det.

I boken finns också en reflektionstext som är till hjälp. Jag läser söndagens texter hemma flera gånger, både tyst och lite halvhögt,

det är bra att gå igenom intonationen. Då blir det också lättare att inte läsa innan- till utan kunna titta upp och möta besökarnas blickar. Jag brukar också be kyrkvaktmästaren om att få göra ett mikrofonprov. Jag är inte så bekymrad över svåra ord, ibland frågar jag prästen men annars uttalar jag det som jag tror att det ska låta. Kan inte jag ordet kan ingen annan det heller, brukar jag tänka.

Det är positivt att det kommer en ny översättning, Bibeln måste följa med sin tid. Mitt eget favoritbibelställe är Galaterbrevet 3:26–28.”

*Kristina Rosén,
Turinge-Taxinge församling*

Vers för vers

Till grund för översättningen NT 2026 ligger ett omfattande textkritiskt arbete som utreder vilken version av grundtexten som ska översättas. NT 2026 kommer att ge mer till läsaren att uttolka.

TOMMY WASSERMAN, PROFESSOR i nytestamentlig exegetik vid Akademi för Ledarskap och Teologi i Örebro, är den som gjort den textkritiska utredningen av Nya testamentet. Vers för vers har han utrett olika ordalydelser som förekommer i handskrifter och sedan gett rekommendationer om vilka alternativ som ska översättas och förslag på fotnoter med alternativa ordalydelser. Det handlar om att det ska bli bra för läsaren.

Underlaget är olika nytestamentliga handskrifter från 100-talet och framåt, och kyrkofäder som citerar texten. Tidiga bibelöversättningar på latin, syrisk och koptiska är också väsentliga för arbetet med textkritiken.

– De grekiska handskrifterna är viktigast. Men även tidiga textvittnen som kyrkofäderna är betydelsefulla för att förstå texterna. Redan Irenaeus i slutet av 100-talet inte bara citerar från Nya testamentet utan diskuterar på något ställe olika textalternativ i handskrifterna, säger Tommy Wasserman.

UTGÅNGSPUNKTEN FÖR ÖVERSÄTTNINGSPROJEKTET med NT 2026 är den vedertagna och standardiserade 28:e utgåvan av Nestle-Alands grekiska Nya testamentet. Men internationellt bedrivs löpande textkritiskt arbete och den grekiska texten revideras i takt med att forskningen går framåt. Så det finns anledning att se på alternativa läsarter. Dessutom finns många ställen där textforskare är överens om att det väger väldigt jämnt mellan alternativen och då kan man behöva uppmärksamma läsare på detta.

Att olika versioner av grundtext förekommer leder till avvägningar som handlar om mer än bara språkliga val. Som exempel kan nämnas Judas brev,

"DET HÄR att läsa Bibeln i gudstjänst – det älskar jag! Jag är dramatiker till min läggning och läser med inlevelse. Jag blir själv berörd av bibelordet och då vill jag beröra församlingen, så det blir inte entonigt utan lite extra. Jag lägger inte band på mig.

Jag förbereder mig genom att läsa bibeltexterna många gånger, jag läser även Kyrkokalendern som förklarar och ger bakgrund. Vi har också bibelfrukostar där vi läser evangeliet för söndagen och delar med varandra hur texten har talat till oss. Vår diakon läser ur Bo Giertz kommentar till texten.

Det ska bli spännande att se hur den nya översättningen är skriven, om man känner igen sig eller inte. Ibland går jag själv tillbaka till 1917

års bibel, det är roligt att läsa det gamla språket men vi behöver en bibel på ett språk som vi kan förstå bättre.

Jag har full tillit och tvivlar inte på att det är bra. Jag läser ofta den gammaltestamentliga texten eller episteln. Ibland är det svårt att förstå men då brukar jag fråga en teolog, förståelsen för mig påverkar framförandet så det är viktigt.

Mitt eget favoritbibelord är "Gläd er alltid i Herren. Än en gång vill jag säga: gläd er." Glädjen är min livskraft så det är fint att den blir bekräftad i Bibeln."

*Mariana Leutwiler,
Salems församling*

"VI HAR en gudstjänstträff två veckor i förväg för att planera tillsammans och prata om texterna. Det är intressant när man ser hur olika tolkningar vi kan ha. Och sedan förbereder jag mig genom att läsa texterna på egen hand, ibland skriver jag som kyrkvård förbönen och då behöver jag läsa lite mer ingående, då är det viktigt att förstå bibeltexten och kanske också prata med prästen för att få en röd tråd.

Det är ett roligt uppdrag då man upptäcker texter som man annars inte gjort. En del texter är svårare än andra, både att förstå och att läsa, då brukar jag fråga prästen.

Min egen favorit är skapelseberättelsen. Jag tycker att den är så målande. Jag fotograferar och har ett pågående projekt där jag ska göra ett bildspel över skapelseberättelsen.

När jag först hörde om den nya bibeln tänkte jag att "Ska det va nödvändigt?" men sen lyssnade jag på ett föredrag och insåg det är bra att förnya och förtydliga. Det kan finnas gamla ord som kan förstås fel."

*Ann Svensson,
Oxelösunds församling*

"JAG LYSSNADE till ett föredrag om NT 2026 och tycker det ska bli spännande att se vad det blir för språk i den, det kanske ger nya tankar. Jag har varit kyrkvård i säkert 15-20 år och tycker att det alltid är speciellt att läsa bibeltexten.

Jag förbereder mig med Dagboken, den ger vägledning om temat och fördjupar bibeltexten. Sedan gäller det att vara påläst och öva så att man kan läsa tydligt och klart, vet var man kan göra pauser och titta upp, ta in folket och få ögonkontakt. Man ska inte jäkta igenom texten. Jag är gammal

gymnasielärare och vet hur viktigt det är att fånga uppmärksamheten. Jag brukar också ge tid och utrymme för deltagarna att slå upp och följa med i bibelordet i psalmboken.

Jag tycker att det är viktigt hur vi framför bibeltexten men lika viktigt är den sociala aspekten som kyrkvård, att bjuda in till kyrkkaffet ordentligt!"

*Aina Karlsson Andersson,
Bodarne pastorat*

har Tommy kartlagt NT 2026

FOTO: LASSE EID

Tommy Wasserman, professor i nytestamentlig exegetik vid Akademi för Ledarskap och Teologi i Örebro deltog redan 2013 i arbetet med provöversättningarna av Lukasevangeliet och Galaterbrevet. Sedan 2023 har han varit konsult i översättningsarbetet av NT 2026 och gjort en textkritisk utredning av samtliga böcker i Nya testamentet.

vers 5, där det i Bibel 2000 står: "... Herren först räddade sitt folk ur Egypten...". I nya NT 2026 har man nu istället valt "... Jesus först räddade sitt folk...", helt i linje med Nestle–Alands 28:e utgåva.

– Det är ett svårt textproblem, inte ett självklart val. Internationellt har de flesta valt textvarianten som översätts "Herren", säger Tommy Wasserman.

– "Herren" i Gamla testamentet syftar på Herren Gud, men för kristna skulle det kunna vara den preexisterande Jesus. När man gör ett sådant val behövs en textkritisk not som tydliggör att det handlar om olika handskrifter, inte bara ett översättarval.

Vissa böcker i NT innehåller fler textproblem än andra. Den längsta utredningen för NT 2026 gäller Uppenbarelseboken där det finns många svåra passager beroende på bokens genre och texthistoria.

– Men de flesta av textvarianterna är rätt så obetydliga och behöver inte anges i någon fotnot.

INT 2026 har begreppet "annan läsart" bytts ut mot "andra textvittnen", vilket är ett vedertaget begrepp i textkritiskt sammanhang. Att lämna det gamla begreppet "läsart" hänger enligt Tommy Wasserman samman med ett ökat intresse för materialitet inom forskningen. Texterna förkroppsligas i handskrifterna och genom de människor som har använt dem.

– Om vi idag bläddrar i en gammal bibel kanske vi ser spår av tidigare läsare, att någon strukit under eller skrivit kommentar i marginalen. Det är som fingeravtryck av den eller de personer som använt boken. Därför är "textvittnen" ett rikare och mer lämpligt uttryck än "läsart".

Genom Bibel 2000 fick Sverige en ny översättning av Gamla testamentet, den första sedan 1917. Nya testamentet fanns i en översättning från 1981, som togs med i Bibel 2000 med enbart mindre ändringar. Mellan NT 1981 och NT 2026 har det nu alltså gått 45 år.

– Enormt mycket har hänt inom text-

kritiken under den här tiden! Nya fynd av handskrifter görs löpande och nya metoder som tar hjälp av datorprogram har kompletterat traditionell textkritik, säger Tommy Wasserman.

FÖR SIN EGEN avhandling om Judas brev, publicerad 2006, fick Tommy Wasserman åka till Tyskland och studera mikrofilmer av texten. Idag har gamla mikrofilmer skannats och många gånger ersatts av högkvalitativa bilder som är tillgängliga på nätet.

Med den snabba utvecklingen, hur länge dröjer det innan vi behöver ytterligare en ny översättning?

– Det är inte den textkritiska forskningen som utvecklas snabbast idag – utan det gör språket. De val som översättarna har att göra, att bevara gamla ordalydelser eller att välja en modernare lydelse, är inte enkla. Det är språkets utveckling som snabbast gör en översättning föråldrad.

MIRIAM ARREBÄCK

Ny översättning håller Bibeln *levande*

I takt med att bibelforskningen utvecklas och språket förändras behöver Bibeln tolkas och kläs i nya ord för sin tid. Översättningen i NT 2026 speglar Bibelns komplexitet, den bjuder läsaren på både närhet och motstånd, och är samtidigt Guds direkta tilltal till varje människa.

FOTO: SARA NÄSSELQVIST

Bakom orden

Dan Nässelqvist, Finnerödja, är teol. dr. och docent i Nya testamentets exegetik och stiftsteolog i Linköpings stift.

VI SÄGER OFTA att Bibeln är Guds levande ord, men vad menar vi egentligen med det? Vi möter ju normalt Bibeln som text, antingen i bokform eller uppläst. Den kommer till oss som bokstäver, ord och meningar, genom språk som alltid är historiskt och kulturellt färgat. Samtidigt tillskriver vi just dessa ord en särskild tyngd. De är inte vilka texter som helst utan texter som vittnar om hur Gud har berört och väckt en outplånlig eld i författarnas innersta.

Jag lyssnar gärna på Bibeln, inte bara i gudstjänsten utan också inläst som en ljudbok. Då kan jag höra och meditera över Guds ord även när jag kör bil eller tar en promenad. Min favoritinläsare är David Suchet, skådespelaren som gestaltade Hercule Poirot i TV-serien Agatha Christie's Poirot under mer än två decennier. Hans lugna och klara intonation väcker varje vers till liv utan dramatiseringar eller övertydliga karaktärsmarkeringar. Trots att han läser på engelska kommer texten verkligen till liv.

Och ändå, om jag sedan själv läser samma text i svensk översättning så framstår den ännu mer levande än i Suchets behagliga gestaltning. Hur kan det vara så? Hur kan en tyst läsning på svenska tränga djupare in än en professionell skådespelares högläsning på engelska? Johanna Larsson reflekterar över bibelöversättning i sin debutbok Bokstavtro (Ellerströms, 2024):

*att höra guds röst
på sitt eget språk gör det svårt att undgå
känslan av att vara personligt tilltalad*

Ja, när Guds ord når oss på vårt eget hjärtas språk har det förmågan att komma till liv och tränga in på djupet (se exempelvis Heb 4:12: *Ty Guds ord är levande och kraftigt och skarpare än något tveeggat svärd, och tränger igenom, så att det åtskiljer själ och ande, märg och ben; och det är en domare över hjärtats uppsåt och tankar*). Det är inte språket i sig som gör texten levande utan mötet som uppstår när orden tas emot i förtroende. När de finner en resonansbotten i en människas liv och hjälper henne att tolka sitt liv.

Därför är översättning aldrig en bisak i kyrkans liv. Tvärtom är det genom översättning som Bibelns ord gång på gång får möjlighet att bli just tilltal. Att orden upplevs som levande hör nära samman med att de får möta oss där vi faktiskt befinner oss: i vårt språk, vår erfarenhet och vår tid. När vi hör Guds ord på vårt eget hjärtas språk är det som att vara tillbaka i Eden: plötsligt öppnas möjligheten att bli personligt tilltalad av Gud.

Ett sådant tilltal kan aldrig frysas i givna formuleringar. Orden som en gång gjorde Gud

hörbar måste ständigt få sägas på nytt, annars förlorar de sin förmåga att nå fram. En text blir inte levande genom att bevaras orörd utan genom att gång på gång tolkas, prövas och ges ny språklig gestalt i mötet med nya människor och nya tider. Från den utgångspunkten blir frågan om översättning inte sekundär utan avgörande.

I ÅR ÄR ett märkesår för bibelöversättning till svenska. Det är 500 år sedan Nya testamentet för första gången gavs ut på svenska. Det är också det år då vi får ta emot NT 2026, den första verkligt ekumeniska översättningen på svenskt språkområde. När stat och kyrka år 2000 skiljdes åt överlämnades uppdraget att producera framtida bibelöversättningar till Svenska bibelsällskapet, en ekumenisk organisation med Svenska kyrkan som största medlemskyrka. Bibelsällskapet har redan översatt delar eller hela Bibeln till flera av de nationella minoritetsspråken, till exempel lulesamiska (2003), meänkielen (2017), nordsamiska (2019) och sydsamiska (2024).

Det är lätt att förstå behovet av att tillgängliggöra Bibeln på de nationella minoritetsspråken, så att alla verkligen får tillgång till Guds ord på sitt eget hjärtas språk. Men behövs det verkligen en till översättning av Nya testamentet på svenska? Räcker det inte att vi fick en ny översättning år 2000?

Även om Bibel 2000 bara är tjugofem år gammal så är översättningen av Nya testamentet betydligt äldre än så. Den gjordes på 1970-talet och gav ut redan 1981. Den är alltså snart femtio år gammal och vid det laget brukar det behövas en nyöversättning. Och ändå är det inte framför allt svenskspråkliga skäl som ligger bakom NT2026. Det har skett förskjutningar i svenskan som gör former som ”ska”, ”sa” och ”far” till rimligare alternativ än ”skall”, ”sade” och ”fader”. Det i Bibel 2000 mycket vanliga ”ty” har redan blivit ålderdomligt och måste nu ersättas med olika alternativ. Men anledningen att de kristna samfund som sitter i Svenska Bibelsällskapets styrelse beslutade att inleda ett nytt översättningsprojekt har mindre att göra med språkliga förändringar och mer med ett nytt översättningsideal och nya bibelvetenskapliga kunskaper.

VAD DET GÄLLER bibelvetenskapen har mycket hänt sedan 1970-talet. Det handlar bland annat om nya historiska rön, nya exegetiska

perspektiv, nya textkritiska resurser och nya hermeneutiska perspektiv.

NYA HISTORISKA RÖN: Sedan 1970-talet har vår kunskap om den värld där Nya testamentet växte fram förändrats på flera avgörande sätt. Framför allt har forskningen om antikens judendom fördjupats, vilket i sin tur har påverkat hur vi förstår Paulus och den tidiga kyrkan. I dag läses Paulus i högre grad som en judisk teolog som verkar inom sin tids religiösa traditioner, snarare än som någon som ställer judendom och kristendom mot varandra. Det gör att nyanser i hans språk och argumentation framträder tydligare, något som också behöver få konsekvenser i översättningen.

Nya exegetiska perspektiv (det handlar om vad en bibeltext säger i sitt sammanhang, hur språket fungerar, hur texten är uppbyggd och hur den vill kommunicera): Tidigare låg tyngdpunkten inom nytestamentlig forskning ofta på att rekonstruera textens tillkomsthistoria, vilka källor som använts och hur texten vuxit fram. I dag ägnas större uppmärksamhet åt hur texterna fungerar i sin färdiga form. Hur är de litterärt uppbyggda? Hur argumenterar de? Hur leder de läsaren genom berättelsen eller resonemanget? Ett sådant fokus på textens helhet gör att översättningen i högre grad behöver ta hänsyn till textens flöde, signaler, stil, rytm och inre logik.

Nya textkritiska resurser: Även arbetet med själva grundtexten har förändrats. Under senare decennier har ett omfattande internationellt textkritiskt arbete bedrivits, där en ny metod (den koherensbaserade genealogiska metoden) har spelat en central roll. Den gör det möjligt att analysera relationerna mellan handskrifter mer systematiskt än tidigare och att bedöma vilka textläsningar som bäst förklarar hur texten har förts vidare. Resultatet är inte en ”perfekt” ursprungstext, men ett mer genomarbetat och transparent textunderlag. NT2026 översätter därför en grundtext som på flera viktiga punkter skiljer sig från den som finns i äldre översättningar.

Nya hermeneutiska perspektiv (det handlar

”” *En text blir inte levande genom att bevaras orörd utan genom att gång på gång tolkas, prövas och ges ny språklig gestalt.*

om hur olika tolkningsperspektiv kan förhålla sig till textens historiska betydelse och upptäcka nya meningar när den läses i nya tider och erfarenheter): Samtidigt har förståelsen av hur bibeltexter tolkas och används breddats. Frågor om genus, makt, sociala relationer och hur texter har tolkats och använts genom historien är i dag självklara delar av bibelforskningen. Även perspektiv som uppmärksammar hur texter kan läsas olika beroende på sammanhang och erfarenhet har fått större betydelse. Det innebär en ökad medvetenhet om att översättning inte bara handlar om korrekt återgivning utan också om ansvar för hur texterna kommer att fungera i kyrkans liv i dag.

TILL DETTA KOMMER att översättningsidealet ser annorlunda ut idag. Synen på översättning har förändrats och det gäller inte bara inom bibelvetenskapen. Under senare decennier har översättare inom litteratur, drama och sakprosa blivit mer uppmärksamma på att varje text bär djupa spår av sin tid, sitt språk och sin kultur. I stället för att jämna ut sådana skillnader försöker man i dag oftare låta dem vara synliga, så att läsaren får möta något som inte helt sammanfaller med det egna sammanhanget. Texters ”annorlundahet” ses inte längre främst som ett hinder utan som en del av textens mening.

Denna förskjutning märks också i hur bibeltexter översätts. Tidigare var ambitionen ofta att göra texten så tillgänglig och begriplig som möjligt. I dag finns en större medvetenhet om att alltför smidiga formuleringar kan dölja viktiga spänningar i texten. När bibelspråket upplevs som stramt, repetitivt eller oväntat beror det inte sällan på att grundtexten kommunicerar på andra nivåer i sådana avsnitt. När vi låter detta få genomslag i översättningen blir texten emellanåt mer svårtuggad, men det kan också hjälpa läsaren att upptäcka textens teologiska djup.

FÖR NT2026 INNEBÄR detta en strävan efter bälans. Just denna strävan är inte något nytt problem utan hör tätt samman med varje försök att låta Bibelns ord fortsätta tala. Texten ska kunna läsas i gudstjänst, undervisning och enskild andakt utan att skapa onödiga hinder. Samtidigt ska den inte göra sig alltför hemmastadd i vår tid. Översättningen vill bjuda in läsaren i ett möte där texten både talar in i nuet och påminner om att den kommer från en annan värld. Just i denna spänning – mellan närhet och motstånd – finns en viktig förutsättning för att Bibeln också i dag ska

kunna fungera som levande ord.

Varje bibelöversättning lever därför med ett grundläggande dilemma. Å ena sidan är översättning alltid omöjlig. Ingen av oss lever i den värld där texterna kom till. Vi delar inte författarnas språk, deras självklara referenser eller deras historiska erfarenheter. Något går alltid förlorat när ord rör sig mellan tider och språk. Å andra sidan är översättning helt nödvändig. Utan den skulle Bibeln snabbt bli stum, instängd i ett språk som inte längre bär. Johanna Larsson fångar detta med stor precision i Bokstavstro:

*översättning har alltid följt kristendomen
gud steg ur sin evighet för att leva bland
människorna
som historiskt faktum kräver det
ett ständigt översättningsarbete*

Här förklaras inte bibelöversättning med språkliga eller kulturella förändringar utan kopplas i stället direkt till trons centrum. Inkarnationen innebär att Gud gör sig tillgänglig för mänskligt liv, mänskligt språk och mänsklig historia. Om Gud verkligen steg in i historien och delade människans tillvaro då kan tron aldrig läsas vid ett enda språkligt uttryck. Inkarnationen gör översättning nödvändig. Inte som ett problem att hantera utan som en konsekvens av evangeliet självt. Översättning hör till själva trons sätt att finnas i världen. Att översätta är helt enkelt att följa evangeliets egen rörelse.

Här finns också nyckeln till att bli personligt tilltalad av Guds ord. Bibeln är inte levande för att orden i sig har en särskild kraft utan därför att de gång på gång får nå fram till nya människor, i nya sammanhang, på nya språk. När det sker kan texten åter öppna det rum där Gud talar och människan svarar. Därför är uppmaningen ständigt aktuell: ”Om ni hör hans röst i dag, förhärda inte era hjärtan.” (Heb 4:7)

Mot den bakgrunden är NT2026 inte slutpunkten på ett arbete utan ett nytt steg i ett pågående lyssnande. Ingen översättning kan säga allt. Ingen kan göra texten helt samtida utan att förlora något av dess främmande djup. Men varje ny översättning kan skapa förutsättningar för nya möten. Därför kan vi ta emot NT2026 med både ödmjukhet och förväntan, i tillit till att Gud också i dag låter sitt ord bli levande när det får höras på nytt, på vårt eget hjärtas språk.

En bok att ha i handsfacket

TYCKER DU om lugnet på kyrkogårdar eller är du historiskt intresserad? I boken *Upptäck Sveriges kyrkogårdar* beskrivs kortfattat omkring 450 begravningsplatser runt om i landet. Boken är indelad efter landskap med inledande karta för den som vill göra en egen kyrkogårdsturné. Drygt 30 kyrkogårdar från Strängnäs stift är representerade och vi får bland annat veta att det är lite mer jämlikt i Sörmland än på andra håll: Kvinnor står ibland före sina män även på äldre gravstenar. Boken ges ut av sörmländska journalisten Marita Sköldberg på egna förlaget Förgätmigej media.

Talen efter Risbergiska blir bok

PÅ ÅRS DAGEN för skjutningen på Risbergiska skolan tillkännagav Strängnäs stiftshistoriska sällskap att man ger ut en bok med alla offentliga tal och texter. I juni kommer *När orden tog slut*. Boken inleds av Otto Fischer, professor i retorik och Daniel Boyacioglu, poet och dramatiker, och sedan följer en rad medverkande: H. M. Konungsen, statsminister Ulf Kristersson, biskop Johan Dalman, lokalpolisområdeschef Roberto Eid Forest, poet och psykolog Michael Horvath

FOTO: CATHRINE GUSTAVSSON

Dahlman, kommunstyrelsens ordförande John Johansson, kyrkoherde Anders Lenartsson, ärkebiskop Martin Modéus, landshövding Lena Rådström Baastad, samt kommunfullmäktiges ordförande Jan Zetterqvist.

Tomas Sjödin om drömmar att sträcka sig mot

FÖRFATTAREN, PASTORN och radiopratören Tomas Sjödin kommer till Hagabergs folkhögskola i Södertälje och berättar om sin bok *Drömmar är segel – minnen är roder*, 28/4 kl. 18.30. Han berör den underskattade nostalgien, drömmar att sträcka sig mot och om att hitta språk för en egen tro. Drop in-fika från kl. 17.30, barnkören Tälje Soul Children sjunger kl. 18.15–18.25. Föreläsningen är kostnadsfri men kräver anmälan, via Södertälje pastorats hemsida.

FOTO: MARIA LINDESKÄR

Eldhärjad Smärtoman berör mer

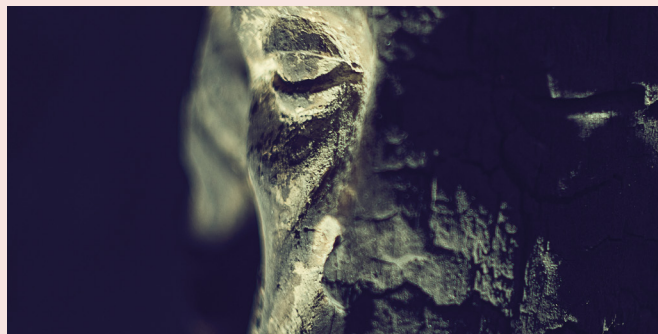

FOTO: ULF TJÄRNSTRÖM

1400-TALSSKULPTUREN SMÄRTOMAN som fanns i Fors kyrka fram till branden 1946 skildras i en ny bok. Närgångna fotografier, av Ulf Tjärnström, Svenska kyrkan i Eskilstuna, och dikter, av poeten och prästen Richard Thörn, levandegör nu den medeltida skulpturen genom projektet *DEN PLÅGADE MANNEN*, i ett samarbete mellan Svenska kyrkan i Eskilstuna och Statens historiska museer.

“...i det brända kan vi läsa in vår tids plågor: vi är utbrända, vi är utförsäkrade, vi har

bränt oss i våra relationer, planeten kokar i den globala uppvärmningen – bränderna rasar i skogarna och den politiska verkligheten har en hög temperatur – många gånger nära kokpunkten.” skriver Richard Thörn om den skadade skulpturen.

Boken ges ut på förlaget pa-parant och blir samtidigt fotoutställning, med start i Hagby kyrka, Kalmar, fram till 5 april. Skulpturen, samt fotografier, kan ses på Historiska museet, Stockholm, fram till 31/8 2026.

400 år av bildning firas i domkyrkan

DEN 3/6 bjuder Strängnäs domkyrka in till en jubileumsdag för att uppmärksamma att det är 400 år sedan staden fick rätt att inrätta ett gymnasium, det som i dag är Thomasgymnasiet, och Strängnäs långa utbildningstradition. Det blir bland annat specialvisning av jubileumsutställningen *Från Katedral till Kateder* och öppet hus i Roggebiblioteket. På kvällen är det mässa med ungdomsfokus och en konsert med Tomas Andersson Wij.

FOTO: JOSEFIN JANSSON

Bland ädelstenar och apostlar

FOTO: MALÉN ENEBERG

EN DJUPDYKNING i Kila kyrkas kor-mosaik. Annika Eriksson berättar om den unika guldmosaiken i Kila kyrka, människorna omkring den och de små detaljerna i det storslag-na. 11/4 och 9/5 kl. 16 samt 26/4 kl. 14. Kila kyrka, Ålberga.

Från planta till plankta

Så här går det till innan avverkning

När träd ska avverkas är det slutet på en lång process. Det tar närmare hundra år för en tall eller gran att växa färdigt. Under denna tid behöver skogen vårdas med stor omsorg och ur många olika aspekter. Allt kräver noga planering.

DET SOM FÖRR var hårt arbete för många män utförs idag av några få personer, ibland bara en ensam maskinförare. Även om skogsmaskinerna är mycket effektiva krävs en hel del arbete och planering, både före och efter avverkningen.

I Strängnäs stift arbetar tre personer med att förvalta stiftets prästlönetillgångar. En betydande del av tillgångarna består av skogsmark som behöver löpande skötsel och omsorg. Skogen är en viktig resurs, inte bara för stiftet utan också för samhället i stort.

Att förvalta skog medför ett stort ansvar där många värden ska balanseras. Vi bedriver ett långsiktigt hållbart skogsbruk där vi tar hänsyn till växt- och djurliv, kulturmiljöer samt samhälle. Hållbarhet innebär också att ta hänsyn till klimatpåverkan i stort, säger Petra Odén, egendomsförvaltare på Strängnäs stift.

I Sverige regleras skogens skötsel i skogsvårdslagen. Den ser till att skogsägare brukar skogen med hänsyn till en långsiktig virkesproduktion och naturvårdens intressen. Strängnäs stift är dessutom FSC-certifierat (Forest Stewardship Council), vilket ställer särskilt höga krav på att skogsbruket bedrivs på ett ansvarsfullt sätt med hänsyn till både miljö och människa. I Kyrkoordningen finns det interna regelverket som säger att skogsförvaltningen ska utgå från fyra jämbördiga hållbarhetsdimensioner: andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Vid höstens kyrkomöte beslutades om ett tydligare ramverk för hur skogsförvaltningen ska utvecklas framåt. Nu ska vi omsätta det i praktisk handling, berättar Petra.

DEN PRAKTISKA SKÖTSELN av stiftets skogar i Sörmland och Närke utförs av Häradskog, som har en lång tradition av skogsvård. Det handlar om allt som får djur och natur att må

Martin Strandberg.

FOTO: MARLENE W
ANTONSON

bra. Skogsbruk är mycket mer än nyplantering och avverkning. Skog som växer behöver röjas och gallras och invasiva arter behöver avlägsnas. Reservat och andra särskilt avsatta områden ska vårdas och nyplanteringar behöver skyddas från vilt. Det gäller också att ha koll på djur och fauna och de förändringar som ständigt pågår i skogen.

Vi följer en plan som upprättas tillsammans med stiftet. Där bestämmer vi hur skogen ska brukas, åtgärder för skötsel och volymer för avverkning. Det är många intressen att ta hänsyn till vilket ställer höga krav på planering och mina medarbetares kunskap, säger Martin Strandberg, vd på Häradskog.

Varje avverkning startar med en anmälan till Skogsstyrelsen. Innan anmälan är det många frågor som ska besvaras. Finns det hotade arter? Bör växtlighet värnas? Finns det träd med särskilt naturvärde som ska sparas? Något i kulturmiljön att ta hänsyn till? Vilken ny skog ska växa upp på platsen? Och inte minst den sociala aspekten, i vilken utsträckning påverkas människor i omgivningen? När avverkning sker nära bebyggelse är det praxis att informera boende, berättar Martin. Det kan ske genom olika former av samråd och informationsträffar. Det finns också en återkommande dialog med intresseföreningar och organisationer med intressen i skogsvård.

Själva avverkningen sker med hänsyn till djur och miljö. Högstubbar och döda träd lämnas kvar för att ge mat och boplats åt fåglar och insekter. Längs vattendrag sparas träd och buskar för att skydda vattenmiljön och minska näringsläckage. Om det finns lövträd lämnas vissa kvar för att öka variationen.

Det vi lämnar vid varje avverkning kallar vi för generell hänsyn och fyller en viktig funktion för både djur och växter. Idag ligger medelavverkningen på åtta hektar varav en hektar läm-

Ny praxis tar form

Nu ska förändringarna från kyrkomötet gällande kyrkans skogsbruk genomföras i praktiken. Nytt är bland annat att förvaltningen ska vila på fyra likvärdiga hållbarhetsdimensioner: andlig, ekologisk, social och ekonomisk. Läs mer om stiftets skogsbruk på den nya sidan Skog och mark på hemsidan.

Skogens nyttor

Gran används i första hand till konstruktionsvirke. Tall används i första hand till snickerier. Lövträ används i möbler och golvbeläggningar. Både barrträd och lövträd används till massatillverkning. Ett normalstort träd kan bli till över 30 000 A4-papper.

Strängnäs stift förvaltar 14 279 hektar skogsmark. Nio procent är avsatt för naturvårdsändamål. Cirka fem brukas med alternativa skötselmetoder, som här i Vidökna, där 450 hektar brukas som hyggesfritt skogsbruk.

FOTO: MARLENE W ANTONSON

nas som hänsyn. Det är mer än vad både lag och certifieringar kräver, berättar Martin.

Efter avverkning ska ny skog planteras, men först behöver marken beredas. Nya plantor och frön trivs bäst i mineraljorden, vilket innebär att det översta lagret med humus skrapas bort. I mångas ögon får det marken att se skadad ut, men resultatet är tvärtom något som får den nya skogen att trivas och må bra, vilket också ökar skogens tillväxt och kolinbinding. Redan efter några år är spåren efter markberedningen borta.

Strategin är att minska beståndet av gran och öka med tall. Granens rötter ligger ytligt och har därför svårt att få vatten vid torra somrar. Då minskar trädets motståndskraft och kan falla offer för barkborren. Efter den torra sommaren 2018 hade vi mycket skador, säger Martin.

ALLA SOM ÄR involverade i stiftets skogsförvaltning har ett stort intresse för natur och skogsvård. Det är viktigt att följa nya rön och vara öppen för nya idéer och metoder. Även om en hel del i förvaltningen sker enligt tidigare erfarenhet, står utvecklingen i skogen inte still. Klimatet och biotoper kan förändras, då är det viktigt med både erfarenhet och ny kunskap.

Vidökna är ett område i Näshulta där vi änd-

rar skötselmetod på 450 hektar till hyggesfritt skogsbruk. Här provar vi nya och alternativa metoder. Målet är att all skogsmark ska bli trädbevuxen. Det är inte allt som kommer fungera eller blir bra, så det är klokt att prova sig fram, säger Martin.

I skogen är perspektiven långa. Det är viktigt med kunskap om hur skogen kan komma att påverkas under lång tid framåt.

Det gäller att vara tålmodig. Samtidigt finns det en stor tillfredsställelse i att se skogen utvecklas så som det är tänkt, avslutar Martin.

LARS MÅRBRANDT

Medarbetare på
Prästlönetillgångar
i Strängnäs stift:
Towa Hellström,
administratör,
Björn Eek, handläggare
och Petra Odén,
egendomsförvaltare.

FOTO: LINN FORSDAHL

William Kohlström

Ålder: 23 år.
Bor: I lägenhet i centrala Flen.
Gör: Har en kandidatexamen i statsvetenskap och jobbar nu som samhällsväglare i Flens kommuns kontaktcenter.
Aktuell: William Kohlström går nu in på sin andra period som förtroendevald. Han är kyrkofullmäktiges ordförande och ledamot i kyrkorådet i Flen, Helgesta-Hyltinge församling. Och kyrkvård, såklart.

FOTO: PRIVAT

Portalen stämmer av vad som har hänt sedan sist, 2021 då William Kohlström blev förtroendevald. Han ångrar inte att han sa ja till uppdraget och vill uppmuntra fler unga att vara med och påverka kyrkan.

"Det är fint att få hjälpa till"

Vid årsskiftet gick 23-åriga William Kohlström in på sin andra period som förtroendevald. Han har lärt sig otroligt mycket för egen del, men det som driver honom är att göra skillnad för andra.

Fyra år som förtroendevald i Svenska kyrkan har uppenbarligen inte avskräckt. Vad driver dig?

– Kyrkan betyder mycket för mig. Jag är aktiv i flera föreningar och lever ett aktivt liv och då är kyrkan en plats där jag kan andas ut och reflektera. Den gör mig stadig i livet, här finns gemenskap och gudstjänsterna ger mig ett lugn. Som ung är livet i stor förändring, man flyttar, man pluggar, man letar jobb, träffar nya människor och vill förstå vad meningen av allt är – men jag har alltid känt att kyrkan alltid har varit ett lugn i vardagen, om man får citera ett favoritcitrat om kyrkan “it’s giving lugn och ro”.

– Och jag vill vara med och påverka och göra kyrkan ännu bättre.

Är det något som får dig att brinna lite mer?

– I grunden handlar det om att jag vill bidra till att hjälpa människor omkring mig. Här i Flen präglar Migrationsverket mycket och diakonin är viktigt, att vi

kan möta människor i svåra situationer.

– Det engagemanget får jag också utlopp för i mitt arbete på kontaktcentret, dit människor kommer som behöver hjälp att komma in i samhället på olika sätt. Det kan hända att någon ringer in för att få prata av sig. Om det inte är någon telefonkö så sitter jag kvar och bara är där.

– Ibland möts de båda världarna, som när det var julsamkväm i församlingen. Det kom fram en person, ”du jobbar ju på kommunen, vem ger konsumentrådgivning?” ... ”Det är jag det” och så fick jag rycka in och hjälpa en man som hade svårt att förstå en faktura. Det var fint att få hjälpa till.

Har du fått nya perspektiv på kyrkan?

– När jag började så var det verkligen ”Vad gör en församling egentligen?”. Nu har jag sett två församlingar och fått lära mig jättemycket, alltifrån begravningsärenden, personalrekrytering, vilket kan vara svårt i små församlingar

på landsbygden, fastighetsskötsel, aktiviteter för barn, unga och äldre. Kyrkans verksamhet är väldigt bred och det är roligt att få vara med och bidra att utveckla min församling och att vara där för ens medmänniskor.

Vad ser du för utmaningar?

– Att få fler ungdomar engagerade, som kyrkvårdar eller i annat utåtriktat arbete. Det är viktigt att kyrkans förtroendevalda speglar hela församlingen. Kanske kan jag inspirera någon också. Om någon hade sagt till mig när jag var 18 år att jag vid 23 års ålder skulle vara ordförande i kyrkofullmäktige i Flen, Helgesta-Hyltinge församling så hade jag nog inte trott på det, men nu är jag inte längre den yngsta förtroendevalda i församlingen.

– Det är nog lätt att lägga ner sitt engagemang om man flyttar men själv blev jag så väl mottagen när jag bytte församling så jag hoppas att det inte stoppar någon.

MARLENE W ANTONSON

Teologiskt rådslag: *Församlingspedagogik*

Alla kurser och utbildningar hittar du här:
www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/utbildning

Biskop Johan bjuder in dig som arbetar med undervisning i församlingen till ett rådslag om hur vi använder Bibeln. Det blir en innehållsrik dag där du får bidra med dina erfarenheter, samtala med kollegor runtom i stiftet samt höra biskop Johan tala om Bibelns betydelse i Svenska kyrkans undervisande uppdrag.

22/4 kl. 9.30–15
Biskopsgården i Strängnäs.

Anmäl dig senast 22/3.

April

21/4 Samordnarutbildning Act Svenska kyrkan

Välkommen till samordnarutbildning för dig som är ansvarig för det internationella engagemanget i din församling! Vi träffas på Diakonicentrum i Katrineholm för en dag fylld med föredrag, workshops och nätverkande. Anmälan senast 20/3.

24/4 Mötesplats Mary

Mötesplats Mary är ett lokalt studiebesök för församlingsmedarbetare och ideella med uppdrag eller ansvar inom handledning för arbetsträning eller praktik, samt intresserade. Se hemsidan för plats. Anmälan senast 9/4.

Maj

9/5 Konfirmanddagen

Det blir en dag full av skratt, goda möten, roliga aktiviteter och intressanta stationer samt en Tro, Hopp & Kärlek-mässa med biskop Johan. Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 31/3.

17/5 Stjärnholm i perspektiv – tillkomsten av Svenska kyrkans stiftsgårdar

Föredrag av teol. dr Fredrik Santell om stiftsgårdarnas historia. På stiftsgården Stjärnholm 17 maj kl. 14.30–15.30. Anmälan senast 10/5.

21/5 Strängnäs stiftsnätverk för dataskyddsfrågor

Ett nätverk för Strängnäs stifts församlingar, pastorat samt stiftskansli för erfarenhetsutbyte i GDPR-relaterade frågor, som är nödvändiga för att efterleva dataskyddsförordningen. Digitalt. Anmälan senast 18/5.

24/5 Sändning av katekumener

Biskop Johan hälsar alla katekumener i Strängnäs stift välkomna till Vallfartsmässan i Vårfruberga klosterruin. Under mässan vill biskopen be för och sända katekumenerna. Efter mässan förs ett samtal med delandet som metod, om erfarenheter av katekumenatiden. Anmälan senast 30/4.

29–31/5 Pilgrimsledarutbildning

För den som vill lära sig mer om pilgrimsarbete och att leda pilgrimsvandring erbjuder vi en grundläggande kurs i att vara pilgrimsledare, fredag-söndag på stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 20/4.

Juni

1–2/6 Grundkurs i Kbok

Grundkurs i kyrkobokföring, regelverk och praktisk hantering för chefer och administratörer som ska ansvara för eller arbeta med kyrkobokföring. Kursen ger behörighet som certifierad handläggare i Kbok. Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 4/5.

Augusti

3–6/8 LIFE – The Journey

Ett sommarläger för ungdomar 15–23 år. Här får du tillfälle att fira mässa, vara med på workshops, lära känna nya människor och fördjupa dig tillsammans med andra. Anmälan senast 31/5.

25–26/8 Blickfång undervisning

Årets tema för pedagogiska dagar är arbetet med skolan. Det kan vara ämnesinriktade insatser eller arbete med skolans värdegrund. Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 15/6.

Längre kurser

Livslångt lärande 2026–2027

Att växa i tro – teologiska och pedagogiska perspektiv på lärande och undervisning. För att undervisningen ska bli både meningsfull och sammanhållen krävs att församlingens olika delar samverkar, och att de som arbetar och engagerar sig får möjlighet att reflektera över sin roll i det större lärandeuppdraget. Anmälan senast 18/6.

Fortbildning i strategiskt ledarskap för diakoner 2026–2027

Funderar du på hur församlingen bäst kan möta de diakonala utmaningarna, i den tid och plats där du verkar? Vill du stärka din kompetens som ledare i församlingens diakonala uppdrag? Ansök senast 15/4.

Möt Bibeln med Aha! *och frågetecknen*

JAG HÖRDE I ett sammanhang någon tala om sin konfirmationspsalmbok som ”frigolitpsalmboken” – inte för att boken innehöll frigolit, utan för att den var så liten, tryckt med så små bokstäver och så oerhört små noter, att pärmarna lika gärna kunde ha omsluttit en bit fluffig plast. Sannolikheten att någon någonsin faktiskt skulle använda den var nämligen lika med noll.

ibland tänker jag så om Bibeln. Att vi i högmässan läser och lyssnar till dess ord varje vecka är ju en bra sak – men hur ofta djupdyker vi i helbibeln? För egen del bestod mitt bibelläsande under många år nästan uteslutande av kyrkoårets texter. Vidden av det upptäckte jag den dag jag satte mig med Bibeln, strök för evangeliebokens samtliga texter och med egna ögon såg det jag redan visste: att oerhört mycket aldrig blir läst!

Mitt bredare förhållande till Bibeln har inte minst fått en rejäl skjuts framåt tack vare biskopsgårdens löpband. Uppflugan på det, med drag under gymnastikskorna och hörlurar över öronen, börjar jag numera varje morgon med att gå och lyssna till ett stycke ur Bibeln – under några år i en kommenterad anglikansk/engelsk version, följt av några år i en likaledes kommenterad katolsk/amerikansk upplaga. Allt enligt ”en sund kropp i en sund själ”-principen.

Vid sidan av det har jag haft stor glädje av den så kallade Västeråsmetoden – den enkla, effektiva bibelstudie-modell som dåvarande komministern i Malung, sedermera prosten i Folkärna,

David Berglund (1897–1994), lanserade på 1940-talet och som numera internationellt lär gå under namnet ”The Swedish Method”.

Tillvägagångssättet är enkelt. Välj ett avsnitt i Bibeln. Läs igenom stycket några gånger med penna i hand. Markera i marginalen med ett ljus (”aha-upptäckten”), ett frågetecken (det du undrar över) och ett utropstecken (det som bara måste lyftas fram). Samtala sedan med kamraterna i bibelstudiegruppen – kanske har ni satt era tecken på samma ställe, kanske inte. En toppenmetod som i all sin anspråkslöshet öppnar upp för kunskap, delande och fördjupning.

Att jag strök för samtliga evangeliebokens texter i min bibel har som sagt varit till stor hjälp. Nu ser jag bums vilka händelser i Jesu liv som kommer när på året och vilka som aldrig kommer med.

Den förtydligande indelning av Bibeln som teamet bakom ”The Bible in a Year” har gjort har varit mig till stor hjälp. Lekfullt kul är att man i bokversionen färgsatt varje period: från skapelsens turkosa färg (jordens färg från rymden) till Uppenbarelsebokens vita (Lammets vita klädnad). Följer man deras bibelstudieplan struktureras läsningen dessutom kronologiskt – alltså inte alltid i den lite förvirrade ordning texterna kommer i Bibeln.

Ja, mycket finns att upptäcka.

Det är bara att hoppas att 2026, med sin nya NT-översättning, lockar många att för evigt lämna frigolitstadiet!

BISKOP JOHAN DALMAN

